

Informacja o ustawie z dnia 3 lipca 2026 r. o systemach sztucznej inteligencji

Celem ustawy jest zapewnienie stosowania przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji oraz zmiany rozporządzeń (WE) nr 300/2008, (UE) nr 167/2013, (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 i (UE) 2019/2144 oraz dyrektyw 2014/90/UE, (UE) 2016/797 i (UE) 2020/1828 (akt w sprawie sztucznej inteligencji), zwanego dalej „rozporządzeniem 2024/1689”.

Ustawa zawiera przepisy dotyczące organizacji nadzoru nad rynkiem systemów sztucznej inteligencji. Organem nadzoru rynku będzie Komisja Rozwoju i Bezpieczeństwa Sztucznej Inteligencji, zwana dalej „Komisją”. Będzie ona pełniła również funkcję pojedynczego punktu kontaktowego, o którym mowa w rozporządzeniu 2024/1689.

Do zadań Komisji należeć będzie w szczególności:

- 1) sprawowanie kontroli przestrzegania rozporządzenia 2024/1689 i ustawy;
- 2) podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku wewnętrznego Unii Europejskiej oraz mających na celu wspieranie i monitorowanie rozwoju, innowacyjności i konkurencyjności w obszarze badań naukowych i stosowania systemów sztucznej inteligencji;
- 3) przeciwdziałanie zagrożeniom w zakresie bezpieczeństwa systemów sztucznej inteligencji;
- 4) udział w opracowywaniu i opiniowaniu projektów dokumentów rządowych z zakresu sztucznej inteligencji, w tym projektów aktów prawnych;
- 5) wydawanie postanowień i decyzji w sprawach o naruszenie rozporządzenia 2024/1689 i ustawy;
- 6) opracowywanie i wydawanie publikacji oraz realizacja programów edukacyjnych popularyzujących wiedzę o sztucznej inteligencji, a także prowadzenie działań informacyjnych w tym zakresie;
- 7) podejmowanie działań mających na celu tworzenie piaskownic regulacyjnych i zarządzanie nimi;
- 8) wydawanie opinii indywidualnych w zakresie stosowania rozporządzenia 2024/1689 i ustawy oraz wyjaśnień w sprawach objętych zakresem działania Komisji;
- 9) współpraca z dostawcami modeli sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia;

- 10) udostępnianie co roku informacji zawierającej przykłady dobrych praktyk w zakresie wdrażania i stosowania systemów sztucznej inteligencji przez przedsiębiorców oraz w jednostkach sektora finansów publicznych.

W skład Komisji będą wchodzić:

- 1) Przewodniczący Komisji;
- 2) dwóch Zastępców Przewodniczącego Komisji;
- 3) czterech członków Komisji wskazanych przez:
 - a) Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
 - b) Komisję Nadzoru Finansowego,
 - c) Krajową Radę Radiofonii i Telewizji,
 - d) Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Przewodniczący Komisji, Zastępcy Przewodniczącego Komisji i członkowie Komisji w zakresie sprawowania swojej funkcji w Komisji będą niezależni.

Przewodniczący Komisji będzie powoływany na 5-letnią kadencję i odwoływany przez Sejm za zgodą Senatu. Senat będzie podejmował uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na powołanie Przewodniczącego Komisji w terminie miesiąca od dnia przekazania Senatowi uchwały Sejmu w sprawie powołania Przewodniczącego Komisji. Niepodjęcie uchwały przez Senat w terminie miesiąca będzie oznaczało wyrażenie zgody na powołanie.

Funkcję Przewodniczącego Komisji będzie mogła pełnić osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie;
- 2) posiada wykształcenie wyższe i tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera lub tytuł równorzędny;
- 3) wyróżnia się wiedzą i posiada znaczący dorobek w zakresie sztucznej inteligencji, a także doświadczenie uzyskane w trakcie działalności naukowej lub zawodowej na rzecz podmiotów wykonujących działalność w obszarze informatyzacji;
- 4) posiada co najmniej 3-letni staż pracy na stanowiskach kierowniczych w podmiotach wykonujących działalność w obszarze informatyzacji;
- 5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 6) cieszy się nieposzlakowaną opinią i daje rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań;
- 7) nie posiada orzeczenia zakazu zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwa.

Ta sama osoba będzie mogła pełnić funkcję Przewodniczącego Komisji nie dłużej niż przez 2 kadencje. Zastępców Przewodniczącego Komisji będzie powoływał Przewodniczący Komisji na 5-letnią kadencję spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru.

Przy Komisji będzie działała Społeczna Rada do spraw Sztucznej Inteligencji, zwana dalej „Radą”, jako organ opiniotawczo-doradczy Komisji. W jej skład wejdzie od 9 do 15 członków wybieranych przez Komisję na 2-letnią kadencję. Kandydatów na członków Rady będą mogli zgłosić: współprzewodniczący ze strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Rzecznik Praw Pacjenta, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, Główny Inspektor Pracy, izby gospodarcze, reprezentatywne organizacje związkowe, uczelnie, federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, instytuty naukowe PAN, instytuty badawcze, instytuty międzynarodowe, fundacje i stowarzyszenia oraz związki pracodawców.

Do zadań Rady należeć będzie:

- 1) wyrażanie opinii oraz stanowisk w zakresie spraw przekazanych jej przez Komisję oraz z własnej inicjatywy;
- 2) przyjmowanie i przekazywanie Przewodniczącemu Komisji wniosków w sprawie wszczęcia postępowania o naruszenie rozporządzenia 2024/1689 lub ustawy;
- 3) podejmowanie uchwał i przekazywanie wniosków w sprawie stwierdzenia naruszenia przez Przewodniczącego Komisji lub Zastępców Przewodniczącego Komisji przepisów dotyczących w szczególności zakazu podejmowania innego zatrudnienia oraz innych zajęć i działalności, sprzecznych z obowiązkami odpowiednio Przewodniczącego Komisji i Zastępców Przewodniczącego Komisji.

W ustawie sformułowano również przepisy dotyczące zasad prowadzenia kontroli przestrzegania przepisów o sztucznej inteligencji. Komisja będzie przeprowadzała kontrolę zgodnie z zatwierdzonymi planami kontroli, na podstawie uzyskanych informacji lub w ramach monitorowania przestrzegania przepisów rozporządzenia 2024/1689 lub ustawy. Kontrola będzie mogła być prowadzona przez upoważnionego pracownika właściwej komórki organizacyjnej urzędu obsługującego ministra do spraw informatyzacji, co do zasady po uprzednim powiadomieniu podmiotu kontrolowanego. Uregulowane zostały również kwestie dotyczące sposobu prowadzenia kontroli oraz jej zakończenia, a także uprawnienia i obowiązki kontrolujących i podmiotów kontrolowanych.

Komisja będzie prowadzić postępowanie w sprawie naruszenia przepisów rozporządzenia 2024/1689 lub ustawy. Postępowanie będzie wszczynane z urzędu, na wniosek

Przewodniczącego, Zastępcy Przewodniczącego, członka Komisji, Rady lub na podstawie skargi. Komisja będzie mogła wydać w drodze postanowienia ostrzeżenie, w którym będą wskazane działania, które strona powinna podjąć w celu przywrócenia stanu zgodnego z prawem. W toku postępowania Komisja będzie mogła także, na wniosek strony, wydać postanowienie o możliwości zawarcia układu w sprawie warunków nadzwyczajnego złagodzenia sankcji. W przypadku zaistnienia nadzwyczajnych okoliczności łagodzących, w tym usunięcia przez stronę wszelkich skutków naruszenia objętego postępowaniem, układ będzie mógł przewidzieć również odstąpienie od nałożenia sankcji.

W przypadku stwierdzenia, że będący przedmiotem kontroli system sztucznej inteligencji nie jest zgodny z przepisami rozporządzenia 2024/1689, organ wyda decyzję o nakazie podjęcia działań naprawczych albo wycofania systemu z rynku lub z użytku.

Ustawa umożliwia złożenie skargi na naruszenie przepisów rozporządzenia 2024/1689. Organem właściwym w tym zakresie będzie Komisja. Postępowanie skargowe będzie kończyło się wydaniem decyzji. Na decyzję będzie przysługiwało odwołanie do właściwego sądu, którym będzie Sąd Okręgowy w Warszawie – sąd ochrony konkurencji i konsumentów.

Ponadto w ustawie określono ramy tworzenia piaskownic regulacyjnych. Komisja uzyska kompetencję do udzielenia, w drodze decyzji, dostępu do piaskownicy regulacyjnej podmiotom wybranym w drodze konkursu. Mikroprzedsiębiorcy, mali i średni przedsiębiorcy będą mogli uczestniczyć w piaskownicy regulacyjnej nieodpłatnie. Komisja będzie mogła prowadzić kontrolę w podmiotach uczestniczących w piaskownicy regulacyjnej w zakresie przestrzegania warunków zakwalifikowania do uczestnictwa w piaskownicy regulacyjnej.

Ustawa reguluje również kwestie możliwości nakładania przez Komisję administracyjnych kar pieniężnych. Od decyzji w sprawie nałożenia kary będzie przysługiwało odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu ochrony konkurencji i konsumentów, za pośrednictwem Komisji. W ustawie przewidziano możliwość zmniejszenia wysokości nałożonej kary pieniężnej, jeżeli ukarany podmiot wykona w okresie 3 miesięcy od dnia doręczenia decyzji w sprawie kary rekomendacje zawarte w ostrzeżeniu wydanym przez Komisję, a naruszenie nie doprowadziło do śmierci lub uszczerbku na zdrowiu człowieka.

Ustawa zawiera także przepisy dotyczące sankcji karnych za określone czyny związane z udaremnianiem lub utrudnianiem prowadzenia kontroli lub czynności w postępowaniu w przypadku stwierdzenia naruszenia związanego ze stwarzaniem ryzyka przez system sztucznej inteligencji oraz niedostarczeniem albo dostarczeniem niedostatecznych danych niezbędnych do określenia podstawy wymiaru administracyjnej kary pieniężnej.

Ustawa wejdzie w życie zasadniczo po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Z dniem następującym po dniu ogłoszenia wejdzie w życie przepis obligujący ministra właściwego do spraw informatyzacji do podjęcia działań niezbędnych do utworzenia w urzędzie obsługującym tego ministra odpowiedniej komórki organizacyjnej oraz rozpoczęcia działalności przez tę komórkę, a także Komisję i jej Przewodniczącego, w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Część przepisów wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, w tym przepisy dotyczące wydawania przez Komisję opinii indywidualnych i wyjaśnień, prowadzenia kontroli przestrzegania rozporządzenia 2024/1689 i ustawy, postępowania przed organem nadzoru rynku oraz możliwości zawarcia układu w sprawie warunków nadzwyczajnego złagodzenia sankcji, a także przepisy o administracyjnych kar pieniężnych i przepisy karne. Po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia wejdą w życie również przepisy zmieniające.